

**КРЕАТИВЛИКНИ
АНИҚЛОВЧИ ВА
РИВОЖЛАНТИРУВЧИ
ТЕСТЛАР ВА МАШҚЛАР**

**ТЕСТ 1. КРЕАТИВЛИК ВА
ТАФАККУРНИ АНИҚЛАШ**

Ушбу тест фикрлаш турингизни аниқлашга ёрлам беради. Агар сизнинг фикрингиз сўровнамадаги фикр билан бир хил бўлса «+», аксинча бўлса, «—» белгисини чизинг.

1. Менга нимадир қилиш, бу ишни бажаришим сабабини тушунтиришдан кўра осонроқ
2. Мен компьютер дастурларини ўзгартиришга қизиқаман
3. Менга бадиий адабиёт мутолаа қилиш кўпроқ ёқади
4. Мен расмлар ва хайкалтарошлик асарлари ёқади
5. Мен иш фаолияти аниқ меъёрлар асосида тузилган ишда ишламаган бўлар эдим
6. Менга бирор нарсани ўрганишда қандайдир буюмларни тасаввур қилиш катта ёрдам беради
7. Мен шахмат, шашка ўйинларини ёқтираман
8. Мен ўз фикрларимни оғзаки ва ёзма усулда бир хилда равион билдира оламан
9. Мен буюмлар коллекцияси билан шуғулланишни хоҳлар эдим
10. Мен мавҳум тасвирий санъатни яхши тушунаман ва томоша қилишни ёқтираман.
11. Менда танлаш имкони бўлганида муҳандисликдан кўра чилангар бўлишни хоҳлар эдим
12. Мен учун алгебра математикадан қизиқроқ
13. Мен учун бадиий асарда нима дейилгани эмас қандай айтилгани муҳумроқ
14. Менга ёрқин тадбирларда иштирок этиш мароқли

15. Менга тартибга солинган ишлар ёқмайди.
16. Менга ўз қўлим билан нимадир қилиш ёқади.
17. Менга болалигимда дўстларим билан гаплашишда барча тушунмайдиган сўзлар, белгилар ўйлаб топиш ёқар эди.
18. Менга ҳикоянинг мазмунини унинг образли ифодасисиз етказиш қийин.
19. Музейларга боришни ёқтирмайман, чунки уларнинг барчаси бир хил.
20. Турли ахборотларни тинглашни ёқтираман бу менга иш фаолиятимда ёрдам беради.
21. Менга маҳсулотларни логотипидаги сурат унинг номидан кўра муҳимроқ
22. Менга таниш мусиқа ҳаёлимда бирон бир воқеани гавдалантиради
23. Ҳаёлан муболаға қилишни яхши кўраман
24. Мусиқа тинглаётганимда рақсга тушишни ёқтираман
25. Менга турли чизиклар ва схемаларни таҳлил қилиш қизиқ
26. Менга бадиий адабиёт ёқади
27. Таниш ифори хидлаш кўп йиллар олдин рўй берган воқеани ёдимга солади
28. Турли типдаги машғулотлар инсон тафаккурини бойитади деб ҳисоблайман
29. Қўл билан ушлаб кўриш мумкин бўлган нарсагина ҳақиқидир
30. Мен аниқ фанларни авфзал биламан
31. Мен бировнинг чўнтагидаги пулини ҳисоб-китоб қилмайман
32. Расм чизишни ёқтираман
33. Бир фильм ёки сахна кўринишини бир неча маротаба кўриш мумкин. Муҳими актёрларнинг маҳорати
34. Мен болалигимда конструктор уйинчоқларини яхши кўриб ўйнаганман
35. Менга шеърларни овоз чиқариб ўқиш ёқади
36. Мен гўзаллик дунёни қутқаради деган фикрга қўшиламан

37. Мен учун стулчани қўлим билан яшаш уни лойихалашдан кўра осонроқ
38. Мен дастурчи касбини эгаллашим мумкин эди деб ўйлайман.
39. Назмни ёқтираман
40. Бирон бир буюмнинг қисмини тайёрлашдан олдин мен унинг чизмасини қиламан
41. Менга натижадан кўра иш жараёни қизиқроқ
42. Менга устахонада ишлаш лойихалаш бўлимида ишлашдан кўра қизиқроқ
43. Менга қадимий сирли ёзувларни таълил этиш жуда қизиқ бўлар эди
44. Мен хар сафар маърузага чиқишимдан олдин ўз нутқимни тайёрлайман, айтадиган сўзимни топишимни билсам ҳам
45. Алгебрага оид мисоллардан кўра геометрияга оид мисолларни ишлашни ёқтираман
46. Уйда қўл меҳнати билан бирон бир нарса яратишни ёқтираман
47. Мен дастурлаш тилларини ўрган оламан деб ўйлайман.
48. Бирон бир мавзу юзасидан иншо ёзиш мен учун қийин эмас
49. Хаётимда хали кўрмаган буюмимни тасаввур этиш мен учун осон
50. Мен бошқалар учун аниқ бўлган масалада бир қарорга келишга қийналаман
51. Дазмолни ўзим тузатишга ҳаракат қилиб кўраман, устага олиб боришдан олдин
52. Мен учун тил ўрганишда тил грамматикаси қоидаларини тушуниш муаммо эмас
53. Хатлар ёзишни ёқтираман
54. Фильмдаги воқеалар ривожини кетма кетликда тасаввур эта оламан
55. Мавхум суратлар киши тасаввурини бойитишга хизмат қилади деб ҳисоблайман.

56. Мактаб фанлари ичида менга меҳнат дарси кўпроқ ёқар эди
57. Мен учун хорижий тилларни ўрганиш осон
58. Менга бирон бир воқеа ҳақида дўстларимга сўзлаб бериш ёқади
59. Мен эшитганларимни хаёлимда осон тавдалантира оламан
60. Мен хаётимни аниқ режа асосида кураман
61. Мен тез қарор қабул қиламан, сўнгра унинг тўғри ёки нотўғри эканлиги ҳақида бош қотираман
62. Ўйлайманки, мен хитой тили ирографларини ўргана оламан
63. Хозиргина эшитган хабаримни кимгадур этмасдан тура олмайман.
64. Менимча ёзувчи ва сценаристлик касби қизиқарли
65. Менга дизайнерлик иши ёқади
66. Бирон бир муаммонинг ечимини аниқлашда мен доимо хатолари асосида олган тажрибаларимга таянаман
67. Ўй ҳаракати қоидаларини ўрганиш мен учун қийин бўлмаган ва бўлмайди ҳам
68. Мен нотаниш одамлар билан тезда тил топишаман
69. Менга рассом-безакчилик иши жуда ёқади
70. Олдин юрган йўлимдан қайта юришни ёқтирмайман.(бирон бир вазифани бажаришда)

Аниқ (фактларга кўра) тафаккур	Рамзий(аниқ белгиларга кўра) тафаккур	Белгили тафаккур	Геометрик белгилар асосидаги тафаккур	Креативлик
1,6, 11, 16, 21, 26, 31, 36, 4 1, 46, 51, 56, 61, 66	2, 7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42, 47, 52, 57, 62, 67	3, 8, 13, 18, 23, 28, 33, 38, 43, 48, 52, 58, 63, 68	4, 9, 14, 19, 24, 29, 34, 39, 44, 49, 54, 59 64, 69	5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 55, 60, 65, 70

натижа =	натижа =	натижа =	натижа =	натижа =
----------	----------	----------	----------	----------

Кўрсаткичларни аниқлаш қуйидаги тартибда амалга оширилади. Хар бир устундаги “+” ларни ҳисоблаб чиқинг

Тафаккур ва креативликни аниқлаш тести натижалари

Креативлик даражаси ва асосий тафаккур тури уч интервалга бўлинади:

- паст даража (0 дан 5 баллгача)
- ўрта даража (6 дан 9 баллгача)
- юқори даража (10 дан 15 баллгача)

Аниқ (фактларга кўра) фикрлаш. Амалий тафаккурга эга бўлган одамлар объектив фикрлашни афзал кўрадилар, бу мавзу билан макон ва замонда узвий боғлиқлик, объектив ҳаракатлар ёрдамида ахборотни ўзгартиришни амалга ошириш ва операцияларни кетма-кет бажариш билан тавсифланади. Бу турдаги инсонларда бирон бир воқеага киришишда жисмоний чекловлар мавжуд. Тафаккурнинг бу тури натижаси янги қурилишда мужассамлашган фикрдир.

Рамзий (аниқ белгиларга кўра) фикрлаш. Математик тафаккурга эга одамлар ахборот натижавий қоидалар (хусусан, алгебраик қоидалар ёки арифметик белгилар ва операциялар) ёрдамида ўзгартирилганда рамзий фикрлашни афзал кўрадилар. Натижада рамзлар ўртасидаги муҳим муносабатларни тузатувчи тузилмалар ва формулалар шаклида ифодаланган фикр улар учун аниқ ечим сифатида кўрилади.

Белгили тафаккур. Инсонпарварлик тафаккурига эга бўлган шахслар имо-ишора тафаккурини афзал кўрадилар. Ахборотни инфаренция ёрдамида ўзгартириш билан характерланади. Белгилар битта грамматика қоидаларига мувофиқ катта бирликларга бирлаштирилган. Натижада белгиланган объектлар ўртасидаги муҳим муносабатларни ушлайдиган тушунча ёки сўз шаклида фикрга кўпроқ урғу берадилар.

Геометрик белгилар асосида фикрлаш. Бадий тафаккурга эга кишилар образли тафаккурни афзал кўрадилар. Бу объектдан макон ва замонда ажратиш, ахборотни тасвирлар билан ҳаракатлар орқали ўзгартиришдир. Конвертация қилиш бўйича ҳеч қандай жисмоний чекловлар йўқ. Операциялар кетма-кет ёки бир вақтда бажарилиши мумкин. Натижада янги образ мужассамлашган тафаккур вужудга келади.

Креативлик - инсоннинг ижодий қобилиятлари бўлиб, улар асосан янги ғояларни яратишга тайёрлиги билан ажралиб туради. П. Торренснинг фикрича, ижод муаммоларга нисбатан сезгирликнинг ортиши, билимларнинг етишмаслиги ёки номувофиқлиги, бу муаммоларни аниқлаш, гипотезалар асосида ечим топиш, гипотезаларни синаб кўриш ва ўзгартириш, ечим натижасини шакллантириш ҳаракатларини ўз ичига олади.

Бу турга мансуб одамлар ижодий фикрлашни ривожлантириш учун янги элементларни киритиш, нотўлиқ ёки очиқлиги билан ажралиб турадиган ўқув вазиятларидан фойдаланилади ва кўплаб саволлар тузиш ва уларнинг ечимларини бир неча хил ифодалашлари билан бошқалардан ажралиб турадилар.